

Nejstarší historie

Dle dochovaných pramenů jsou první zmínky o místě, kde je dnes Mladá Vožice, již z let 711 – 796. V té době se zde začali usazovat první obyvatelé, kteří posléze přešli do tzv. majetku „královského zboží“, které dále odkoupil majitel. Takto to alespoň uvádí kronikář a historik Bohuslav Balbín.

Konkrétní vznik Mladé Vožice se pravděpodobně vztahuje až do roku 845, do období vlády knížete Svyatopluka. V té době se ve zdejších kraji těžilo stříbro a zlato a horníci z těchto dolů, které byly v Kamberce, Roudném, Ratibořicích, Staré Vožici atd. potřebovali pevné zázemí. Pro tento účel byla vybrána právě Mladá Vožice. Aby bylo stříbro a zlato kde uchovávat, dal Svyatopluk postavit na příkrém vrchu nad Janovem hrad. V té době se začalo uvažovat i o tom, založit zde farnost. K tomu ale došlo až o několik set let později, v roce 1102.

Do poloviny 13. století patřila část Vožicka do chýnovského kraje. Chýnov bylo pravěké hradiště a součást obrovského území rodu Slavníkovců. Po jejich vyvraždění Přemyslovci (r. 995) se stalo nejprve knížecím a potom královským správním střediskem. Tak tomu bylo až do roku 1250, kdy král Václav I. vyměnil Chýnov za jiné zboží pražským biskupům.

Jak to ale bylo s Mladou Vožicí? Ta se pomalu rozrůstala a na svahu vrchu, v místech, kde leží, postupně vznikalo podhradí, které se poprvé písemně připomíná roku 1348, jako městečko se dvěma kostely.

Vraťme se ale ještě o téměř sto let zpátky, do roku 1273. Z té doby je zachována zmínka o tom, že Stanimír z Vožice (Ztanimirum de Bazychce) byl pravděpodobně prvním držitelem místa, kde je dnešní Mladá Vožice. S velkou pravděpodobností se dá soudit, že vožické panství v té době bylo v majetku královské komory, kterou bylo buď dáno do zástavy nebo propůjčováno různým pánům za služby králi. Jedněmi z pánů, u kterých se dá prokazatelně říci, že měli Vožici v zápisném, byli Vilém a Velislav z Vožice. První písemná zmínka o tom

pochází z roku 1318. V tomto roce koupil pan Vilém od Přibyslava ze Šelemberka Pavlovu Horu. Vedle Viléma se v té době ve starých spisech vyskytoval i Velislav z Vožice. V jakém příbuzenském vztahu k Vilémovi byl, nevíme, a tak se můžeme pouze dohadovat, zda se jednalo o bratra či syna. Víme o nich pouze to, že velmi dbali o svůj majetek a na jeho obranu byli ochotni provinilce povolávat i k soudu. Tak např. v roce 1318 pohnal Vilém k soudu Jaroslava z Kouta, že mu vylovil rybník a v Janově sebral koně. Toto však nebyla jeho jediná pře. K soudu pohnal i Beneše z Choustníka a Říma z Dědic, že mu ve Vožici škodili, Zdislava z Blaníc, že mu vzal dobytek, Oldřicha ze Šebířova si vzal jako rukojmí proti Šelmberskému pánu, za to, že včas nedal zapsat do zemských desek prodej Pavlovy Hory a pro dluhy žaloval Otu z Loukova, Hynka z Vlašimi a Domoslava z Jiřetic.

Když na český trůn nastoupil Karel IV., nechal Vožici i nadále v královské državě, což bylo potvrzeno i v zákonu nazvaném MAJESTAS, později MAJESTAS Carolina. Karel IV. Mladou Vožici dokonce i navštívil, což je i historicky podloženo. Ví se, že 8. září 1352 spolu se svým dvorem byl ubytován na zdejším hradě.

Karel IV. ale musel, pod nátlakem událostí, svůj zákon velmi brzy porušit. V jižních Čechách se v roce 1352 začali bouřit páni z Hradce a z Rožmberka. Jejich výpady bylo třeba co nejdříve zarazit. Toho se ujal Vilém z Landštejna, kterého velmi podpořil sám král a tak v první polovině roku 1352 byly válečné tendence obou vzpurných pánů zlikvidovány.

Vilém z Landštejna měl šest synů, z nichž jeden byl Litold. Na přání krále se právě on stal pánem Mladé Vožice. Naskýtá se otázka, proč se Karel IV. svého města vzdal ve prospěch právě Litolda z Landštejna? Odpověď je jednoduchá. Landštejnové vlastnili pevnost Landštejn, která byla na hranicích Čech, Moravy a Dolních Rakous, což bylo na velmi strategickém místě pro obranu země. Proto král vyměnil Vožici za Landštejn, avšak již po roce ji opět t vykoupil zpět a po celou dobu jeho života nebyla již nikdy zastavena.

Po Litoldu z Landštejna se zápisnými držiteli Mladé Vožice stali Mikuláš z Pacova a později jeho syn Mikuláš "de Wozicz", za nichž město získalo erb, či pečeť, o tom dodnes není zcela jasno a stále se k tomu vedou nová historická bádání. Jisté pouze je, že přičiněním pánů z Pacova má Mladá Vožice dnes svůj znak i pečeť. Např. nově zrestaurovaný městský znak je k vidění na vožické zvonici.

A nyní k tomu, jak vlastně vypadal. Jednalo se o znak, kde na modrém štítě stojí na šedé skále stříbrná hradební zeď zbudovaná z kvádrů, se třemi stínkami cimbuří. Zeď obklopuje čtyřhrannou věž z kvádrového zdiva a v téže barvě, s oknem děleným jedním křížem a s červenou valbovou střechou se dvěma hroty se zlatými makovicemi. Po obou stranách věže jsou štítky pod zlatou královskou korunou, vpravo erb s krovkí pánů z Pacova a vlevo červený štítek s českým královským lvem (pravá a levá strana je zde chápána heraldicky).

Od roku 1390 držel vožické panství milec krále Václava IV. Purkart Strnad z Janovic, který zastával úřad nejvyššího dvorského sudího a od roku 1395 byl i nejvyšším purkrabím pražským. Z titulu těchto funkcí patřil mezi nejmocnější pány českého království. V té době byl Václav IV. napadán pány z tzv. panské jednoty, kteří nakonec rozpoutali „domácí válku“. Jejich vzpoura šla dokonce až tak daleko, že krále zajali a uvěznili. Vožický pán, který byl stále na straně krále, se proto spojil s královým bratrem, vévodou Janem ze Zhořelic, přinutil odbojné pány vzdát se a propustit krále. Odbojní páni se ale tak docela nevzdali a připravovali pomstu. V nepřítomnosti krále svolali na 11. červen 1397 do Karlštejna zasedání rady a tam zákeřně zavraždili čtyři královy milce, mezi nimiž byl Purkart Strnad z Janovic, ten byl proklán mečem knížete Hanuše Opavského. V pozadí karlštejnské vraždy byl i králův „věrný“ poddaný podkomoří Zikmund Huler z Orlíka, který dostal jako další do zástavního držení hrad a Mladou Vožici. Zikmund byl pražským konšelem a ve funkci královského podkomořího spravoval královská města. Tento úřad patřil k nejvýnosnějším v zemi, přes něj šla všechna finanční jednání, králi skládal jen běžné účty a tak

většina jeho dění byla velmi nepřehledná. V letech 1396 až 1397 se začínalo o podnikání tohoto pána již něco tušit. V královských kruzích se začaly objevovat stížnosti, týkající se údajného nezaplacení pohledávky opolských knížat, jejichž ručitelem bylo město Vratislav. Obvinění se ale na několik let odročilo, protože ti, kteří na zpronevěru poukazovali a měli důkazy, patřili mezi za-vražděné pány na Karlštejně. Vše se opět otevřelo až v roce 1404. Tehdy, na setkání českého a polského krále, byla znovu projednávána nesplacená pohledávka. Huler byl v té době coby rukojmí za útěk krále Václava IV. ve vězení u rakouských vévodů a nemohl tudíž nijak jednání ovlivňovat. Když se vrátil z vězení, král mu nařídil, aby byl k ruce polskému králi, a tak mohl již jenom bezmocně přihlížet jak se situace vyvíjí. Huler si v tu dobu musel prožívat značná muka, protože Vladislav Jagiella si dával s rozhodnutím značně na čas. Výsledek o sporu byl vydán teprve 18. června 1405, a to jednoznačně, že král Václav IV. stále dluží opolským knížatům 8000 kop grošů. Když se Václav IV. přesvědčil, že Hulerova tvrzení o zaplacení směnky byla klamná, okamžitě jednal. Již 23. června byl podkomoří Zikmund Huler povolán na pražskou radnici před soud, kde byl obviněn ze zpronevěry a padělání kvitance. Podle tehdejšího práva byl odsouzen k trestu smrti, který byl hned vykonán. V té době ale již měl Vožici v držení Oneš (Ondřej), bratr Zikmunda. Po něm následoval Mikuláš z Prahy (psaný také z Okoře a z Vožice). V roce 1412 dal král zapsat Vožici i s příslušenstvím Anselmovi z Ronova a jeho synům Janovi, Vilémovi, Maternovi a Kryštofovi. Vlády nad vožickým panstvím se bratři ujali ve zvlášť pohnuté době. Kraj vřel náboženskými reformami. Vše se vyhrotilo po Husově smrti, Češi byli pobouřeni a rychle se šířila přijímání z kalicha – podobojí. Tito lidé na venkově ignorovali návštěvy kostelů a organizovali masová setkání pod širým nebem. U Mladé Vožice tomu tak bylo na hoře zvané Beránek.

Za husitských válek, v roce 1420, po bitvě u Sudoměře, obsadilo Vožici asi 2000 jezdců pod vedením Mikše Divůčka z Jemniště, nejvyššího mincmistra na horách Kutných. Když se

to Jan Žižka dozvěděl, vpadl ráno na Veliký pátek (5. dubna) do Vožice, pobořil plaňky, kterými bylo město obehnáno (Vožice v té době byla nazývána Vožicí Plaňkovou) a zapálil ho. Mnoho železných pánů pobil nebo je zajal, zachránili se jenom ti, tvořících do hradu. Ukořistil také několik tisíc koní, kteří tvořili základ tábořské jízdy. Staré letopisy k tomu říkají: *„A tu hned sobě jezdcouv naděla, a kterého podobného pacholka viděl, na toho oděnie dada a kuoň podeň, i vycvičil jeho k jiezdě a k boji.“* Boje u Vožice ale neskončily. Žižka se rozhodl dobýt i hrad, což se mu po devíti dnech povedlo. Za zmínku stojí i to, že ve starobylé, pozdně gotické věži při kostelu sv. Martina, která původně sloužila za solnici, se prý po dobytí Vožice Jan Žižka ubytoval.

Po této události Materna z Ronova opět hrad opravil a opevnil a vedl z něj loupeživé výpravy, tzv. šibeniční válku proti husitům.

V roce 1425 došlo k druhému napadení Vožice husitským vojskem. V polovině září ji obehnal vrchní vůdce Táborův Jan Hvězda, jinak Bzdinka z Vicemilic, jehož dvojsečný meč byl nalezen v děkanské zahradě. Dobytí Vožice trvalo plných pět neděl. Když došlo na dobývání hradu, byl Hvězda smrtelně raněn, než ale umřel, dočkal se ještě vzdání hradu a jednání o míru mezi Tábořy a Sirotky na jedné straně a Pražany a Jednotou na straně druhé. Ten se podařilo uzavřít 18. října 1425. Jednalo se o tzv. „Vožický mír“ (podle nejnovějších historických pramenů byl ale tento mír sjednán ve Vršovicích a měl by to tedy být „Vršovický mír“). Poničený hrad, který již nikdy nebyl obnoven, opustila husitská posádka v roce 1426. Z jeho trosek byla později na vršku postavena kaple Nanebevzetí Panny Marie.

Po dobytí hradu byla Vožice v držení několika šlechtických rodů. Hned po Ronovských se stal pá-nem Vožice Čeněk z Klinkštejna nebo z Polánky. Ten panství rozdělil a polovina připadla Oldřichovi z Kralovic a druhá Mikuláši z Lípy, který časem získal i druhou část a celou Vožici připojil ke svému vlášimskému panství. Vše po něm zdědili jeho synové Burjan,

Zdeněk a Mikuláš. V roce 1534 se stal pánem Vožice Jan starší Trčka z Lípy a od jeho synů ji potom získal v roce 1548 Jan Voračický z Paběnic. Po něm držel Vožici jeho syn Václav Paběn. V době, kdy město patřilo jemu a jeho synům Janu, Fridrichu, Adamu, Mikuláši, Kryštofu, Vilému a Jáchymu, usiloval o jeho vyplacení Šebestian Leskovec z Leskovce. To se mu ale nepodařilo a panství se ujala královská komora, která ho v roce 1579 pro-dala Michalu Špánovskému z Lisova. Ten v roce 1581 udělil měšťanům výsadu, že se mohli volně stěhovat a obchodovat s vínem, solí a železem. Tato privilegia znovu potvrdil v roce 1590. O rok později udělil cechovní řády mlynářům, pekařům a perníkářům, v roce 1595 cechu čtverého řemesla (sdruženým cechům) a v roce 1598 dal vožickým právo odúmrti. Jeho syn, Jáchym, byl pravý katolická víra. V roce 1624 bylo královským výnosem celé území Mladovožicka určeno za ryze katolické, se všemi právy a povinnostmi, které k tomu patřily. Tím zde byla zakázána všechna další vyznání. Pozitivní na jeho vládě bylo, že se mu podařilo pro městečko vy-prosit tři výroční trhy.

O několik let později, v roce 1629, prodal zámky – Mladou Vožici a Šelmberk i s Vožicí Veronice Přehořovské, choti Jana Šťastného Přehořovského z Kvasejovic. Jednalo se o velmi bohatý rod, jemuž patřily stříbrné doly v okolí Tábora. V Mladé Vožici vlastnil na náměstí, vpravo vedle radnice, výstavný dům. Od tohoto rodu je z roku 1637 ve zdejším kostele křtitelnice.

Třicetiletá válka

Zastavme se ještě u Vožice, jak vypadala v letech třicetileté války. Do města vedla cesta od Miličina a Sudoměřic kolem kostela sv. Mikuláše. Panský rybník zrcadlil malebnou změť chalup a domků na svahu mezi náměstím a rybníkem. Nad nimi čněly z náměstí šindelové střechy kostela, zvonice a některé měšťanské domy. V pozadí se pak zvedal vrch se zříceninou vožického hradu, který byl tehdy již 200 let rozbořen. Z jeho zbytků pravděpodobně vzniklo mnoho tak typických vožických tarasů a mnoho základů pro chalupy. Zříceniny byly porostlé jen maliním a ostružiním, sem tam stála břízka nebo jeřáb, jinak byl vrch pustý a holý. Snad tam stála na plošině bývalého nádvoří jen lípa, která byla v roce 1942 sražena bleskem. K Panskému rybníku vedla rozježděná vozová cesta. Na konci hráze stál panský mlýn a na břehu rybníka bylo několik chalup, ve kterých bydleli většinou tkalci. Za úzkou hrází vedla do městečka ulička pod zámeckým parkem. Zde již chalupy i měšťanské domy byly zchátralé, mnohá stavení byla opuštěná nebo vypálená. Svažité náměstí bylo nedlážděné, porostlé trávnikem, na němž se pásla hejna hus. Dole, v místě, kde dnes stojí socha sv. Václava, byl bahnitý a smrdutý rybníček, který v létě vysychal a značně páchnul. To ale nic nebylo proti strouze, která protékala celým městem shora od Pondělka až dolů po pravé straně náměstí, zarostlá kopřivami a lopuchem a jež pojímala všechny splašky a odpad z města. Vedla do ní stružka z každého domku a hnojiště. Na druhé straně náměstí, proti rybníčku, stály v řadě tzv. chlebné krámy, kde krupaři a pekaři prodávali své zboží.

Na horním konci náměstí byl kostel sv. Martina, který v té době byl velmi sešlý. Hned vedle kostela byl hřbitov a zvonice. Ta vypadala jinak než nyní, měla vysokou, velmi strmou šindelovou střechu, pod níž byly umístěny kostelní zvony a světnička strážného, který měl za úkol z oken zvonice vyhlížet, zda někde nevypukl požár. V dolní části zvonice pak bylo sídlo městské správy. V prvním patře zasedala městská kurie – purkmistr a konšelé, kterým byl k ruce městský písař. V přízemí stavby byla městská šatlava a v jejích vratech

prodával občas městský dráb pečivo, zabavené pekařům, u nichž byla při kontrole zjištěna nesprávná váha zboží. Pro úplné dokreslení je třeba ještě uvést, že před vraty zvonice stál pranýř.

Za vlády Přehořovských vedla o tuto věž městská správa s konzistoří v Budějovicích spor. Městská rada byla místním farářem Moštenským obžalována, že zvonici užívá neprávem, neboť se jedná o stavbu patřící ke kostelu a jejím prostřednictvím mají být věřící svoláváni k modlitbám. Naopak její využívání, zvláště potom pro potřeby šatlavy, toto svaté místo znesvěcuje. Bylo až pozoruhodné, s jakou odvahou se otcové města tomuto nařčení vzepřeli, neboť páter Moštenský v té době představoval neomezenou církevní moc. Stejně překvapivé bylo i to, že majitel panství, i když byl velmi zbožný katolík, se postavil na stranu města a svým vlivem nakonec dosáhl toho, že konzistoř rozhodla, aby vše zůstalo zachováno. A tak i nadále dolní část zvonice patřila městu a horní kostelu.

Za kostelem, v místě dnešního děkanství, stála velmi zchátralá stará fara, kde až do příchodu dona Marradase býval husitský plebán. Blízko fary, někde v místech malého parčíku před dnešní školou, stávala stará vožická dvoutřídka.

I zámek byl v té době velmi zanedbaný. Jeho budovy tvořily podkovu otevřenou do náměstí. Průčelí, které dnes spojuje obě postranní křídla, tehdy ještě nestálo. Napravo od zámku, v místech, kde stojí dům pod farou, byl zámecký pivovar. Velký pivovar vzadu ve dvoře tehdy ještě nestál. V těch místech se nacházely hospodářské budovy a zámecký dvůr ohraničený dvěma branami. Zbytek jedné je dodnes na konci ulice majora Boháče, odkud vedla cesta k panskému špýcharu. V jeho okolí bylo pouze několik nuzných chalup, kde bydleli tkalci a punčocháři. Na hradním vrchu, v místech dnešní první kapličky křížové cesty, stávala Vlachova kaplička. Dal ji zde postavit na památku své zemřelé manželky jakýsi zedník, původem Ital. Vraťme se ale zpět do města. V místech, kde je dnes budova školy, stávala usedlost zvaná Broumovská, která patřila panskému obročnímu, jenž přišel právě z Broumova. Ten měl,

coby přistěhovalec, povinnost předložit městu tzv. záchovný list, v němž bylo zaznamenáno, že je manželského původu, kde se narodil a kde byl pokřtěn, aby mohl být přijat za souseda. Zmíněný majitel usedlosti ale tento list neměl a tak žádal radní města, aby mu uvěřili, že se nemůže, kvůli probíhající válce, vypravit pro žádaný doklad. Na přímluvu Kryštofa Karla Přehořovského mu bylo vyhověno.

Vedle tohoto domu, blíže k faře, stálo hospodářské stavení, v té době již vypálené a zpustlé. Takovýchto zpustlých domů bylo ve Vožici hodně, a to hlavně díky nájezdům Marradasových žoldnéřů. Podobné spáleniště bylo i v místě, kde stojí rohový dům proti škole. To sousedilo s velkou usedlostí velmi zámožného měšťana, soukeníka Pavla Koblice. I na místě dnešní radnice stál měšťanský dům, který byl jako jeden z mála již zděný, v jeho přízemí byla hospoda a patřily k němu velké polnosti. Dům vedle radnice byl psán na Adama Vlka, zvaného Lykaon. V horním rohu náměstí byla také hospoda. Jednalo se o podnik velmi výsadní, kde se čepovalo pivo z panského pivovaru.

Další usedlost, která stála v úzké uličce spojující náměstí s Pondělkem, patřila na počátku války Mikuláši Jarolímovi, který, i když se jednalo o velké hospodářství, jednoho dne z města odešel – buď se dal naverbovat nebo byl odveden do války. Takovéto prázdné statky dávala potom vrchnost svým lidem.

Na místě staré lékárny byl další zděný dům, který patřil rodině Václava Sychry. Kolem domu vedla stará cesta k Radvanovu a Pacovu, „v ouvozcích“. Byla tam pouze jedna malá chaloupka havíře Christiana Zinera, který pracoval v řemíčovských šachtách.

Na kopci, v místech dnešního sokolského hřiště, bývaly panské chmelnice. Pod nimi, na druhé straně, přesně pod zahradou Novoveských, vedla hluboká vozová cesta – úvoz, která mířila dolů k rybníku. Vozila se po ní do pucherny ruda z řemíčovských stříbrných dolů. Ta stála na místě podhradního mlýna. Kromě pucherny byl v podhradí jen jeden domek, v němž bydlel také havíř, zaměstnaný při praní rudy.

Obec Pavlov tehdy ještě nestála. V těch místech byl jenom holý, skalnatý vrch, pod nímž vedla pěšina k Janovu a k valše, která stála na druhé straně rybníka, kde vožičtí soukeníci právali sukno.

Kolem chmelnice, v místech, kde vede cesta na Tábor, byla po obou stranách řada domků. Tady se říkalo „na Hradčanech“. Za nimi byl lom, který střežil prachař zvaný Korda, jenž měl v lomu svoji chalupu. Směrem k městu pak byla v řadě domků mezera a domy začínaly až v místě, kde je hostinec „U lva“. Tam si po bělohorské bitvě postavil domek Jan Fictum, což je zkomolenina jména Vitzhum. Jednalo se o starou hraběcí rodinu, jejíž člen Kryštof Vitzhum byl jedním z třiceti direktorů, kteří stáli v odboji proti císaři. Po prohrané bitvě jim byl majetek zkonfiskován a rodina se rozprchla. A právě Jan Vitzhum si vybral Mladou Vožici za své nové bydliště.

Na Pondělce stávala jedna z mála obecních studní „Kotlána“. Vytesána byla ve svahu skály a sestupovalo se k ní po několika schodech. Nejvíce ji využívali řezníci, protože hned proti ní stály masné krámy, které se táhly řadou napříč náměstí až k bývalé poště. Tyto krámy náležely vrchnosti a ta je dědičně pronajímala. Jednalo se o nejživější a nejhluchnější místo v celé Vožici.

✘ Mezi největší usedlosti na Pondělce patřilo hospodářství Matěje Kaňkovského. Také on se během války záhadně z města ztratil.

Nejvýstavnější měšťanské domy stály na náměstí, po levé straně strouhy. Jednalo se o kamenné domy, které byly do náměstí obráceny úzkou průčelní stěnou, která byla vystavena v gotickém stylu. První dům patřil zámožnému hospodáři Matěji Koláři. I když se jednalo o velikou usedlost, nezůstala po celou dobu války v majetku tohoto rodu.

Další velký měšťanský dům stál v místě Sedláčkova muzea. Ten, na rozdíl od předchozího, zůstal celých třicet let v majetku rodiny Stibralových. I v tomto domě byla tzv. výsadní hospoda, která měla právo zásobovat šenk rybami z panských sádek.

V domě, níže na náměstí, stávala panská kovárna. Za

třicetileté války byla vypálena, stejně jako dům, který stál na místě bývalého soudu a bývalého zdravotního střediska. V podstatě se dá říci, že po Marradosových vpádech lehla tato strana náměstí popelem.

Dole v rohu náměstí, kde byla již zmíněná strouha, byla malá studánka, v níž i přes nečistotu, byla nejlepší voda v celé Vožici. Pro vodu sem chodil pro panstvo dokonce i zámecký lokaj. V řadovém domě vedle Hezinů býval zájezdní hostinec. Rohový větší dům náležel potomku polské šlechtické rodiny Pionkotských z Bialystok. Později přešel do majetku Záborních mlynářů. V Šelmerské ulici se po pravé straně táhl dřevěný plot zámecké zahrady. Kamenná zeď byla postavena mnohem později. Velice řídké byla zastavěna jen levá strana. Asi uprostřed ulice, kde stojí „Vanišův dům“, bývalo hospodářství a dílny Jana Zámečnicka, který byl v těchto válečných letech oblíbeným vožickým purkmistrem. Dále byly v ulici domky řezníka Dudila a provazníka, kterému se říkalo Šťastnej Lexinů. U posledního domku, dnes stojícího hluboko pod úrovní silnice, byla chatrná lávka přes Blanici, po které se chodilo do Bělče. Pro povozy tu byl mělký brod.

Na vožickém panství byl velmi rozšířen chov ryb. Sádky byly na stejném místě jako jsou dnes. Domek zde měl jak sádecký, tak i panský chmelař.

Nynější „dětský dům“ byl i tehdy velmi honosným sídlem, které patřilo k panství. Pravděpodobně zde bydlely vdovy po členech rodiny nebo neprovdané sestry majoritního pána. V době třicetileté války v něm bydlel hejtman vožického panství – direktor, Jiří Burián z Elbančic.

Nejnuznější částí města byl prostor nad rybníkem, kde později byla postavena židovská synagoga. Původně zde byly polorozpadlé chalupy. Mezi nimi byly městské lázně – lazna, do nichž se mohli čtyřikrát do roka jít vožičtí občané vykoupat. Chodili tam významní měšťané, které nejprve uvítal lazebník a potom je předal do péče sličné lazebnici. Ženám byl vstup zakázán a tak jistě nejen proto si časem od vrchnosti vymohly jejich zrušení.

Ještě se podívejme kousek po silnici k Šebířovu. V zatáčce u

cihelny byla cesta, která se klikatila kolem Blanice v lukách. V místech, kde je malý můstek přes noskovský potok, býval rybník zvaný Záborní, u něhož stával mlýn. Na konci třicetileté války, po bitvě u Jankova, byl pravděpodobně zničen.

Těsně u lesa Boru, asi tam kde stojí hájovna, bývala rasovna. V roce 1639 postihl Mladou Vožici, stejně jako jiná česká města, mor. Mrtví byli pochováváni do společných hrobů. Vožický hřbitov již nestačil a tak se začalo pochovávat u kostela sv. Mikuláše.

I když probíhala třicetiletá válka, vozičtí občané se s ní moc neseťkali. Bylo tomu tak až do roku 1645, kdy byla bitva u Jankova, která vlastně tuto válku rozhodla. Na planině, asi čtyři hodiny cesty od města, se střetla císařská a švédská vojska. Císařští byli poraženi a všechny tvrze, vesnice i kostely v okolí byly vypáleny. Loupili a pálili jak vítězové, tak i poražení. Tři dny mělo švédské vojsko, vedené maršálem Torstensonem, své ležení ve Vožici. Odtud byl také poslán dopis švédskému králi o přesném počtu kořisti a zajatců od Jankova. Když Torstenson Vožici opustil, zůstala po něm jenom spoušť. Město bylo vydrancováno, mnoho domů bylo vypáleno, popelem lehly obce Buková, Běleč a Elbančice. Jeho odchodem skončila ve Vožici třicetiletá válka. Vrchnost se vrátila, lidé si začali stavět nové domy. Z vděčnosti nad zachováním svého majetku dal v roce 1646 Kryštof Karel Přehořovský postavit na hradním vrchu kapli, která nese název Nanebevzetí Panny Marie. Zmínka o další kapli, tentokrát sv. Mikuláše na hřbitově, se objevuje v roce 1648.

Podle záznamů z farní kroniky patřilo v roce 1650 k vožické farnosti sedm větších a 92 menších míst. Za vlády Kryštofa Karla Přehořovského byly obnoveny řemeslnické pořádky a ve Vožici se konaly v roce 1650 tři trhy.

V roce 1656 se ve farní kronice Mladé Vožice objevuje první zmínka o přistěhování 40 židovských rodin, kterým, coby vyhnancům z vlasti, bylo dáno právo scházet se ke společným bohoslužebným obřadům.

Küenburgové – poslední majitelé Mladé Vožice

Roku 1678, přesně 7. července, prodal Kryštof Karel Přehořovský vožické panství kanovníku Františku Ferdinandovi hraběti z Küenburgu. Členové tohoto rodu byli až do roku 1945 posledními pány Mladé Vožice.

✘ Hned v začátcích svého panování, v roce 1678, přikoupil hrabě František Ferdinand okolní statky: r. 1681 Miličín, r. 1686 Německé Záhoří, r. 1691 Těnice, r. 1699 Třetužel, r. 1700 Kamberk, r. 1715 Vitanovice a r. 1717 Střítež. Z nich vytvořil „svěřenecké“ panství fideikomis, což znamenalo ve feudálním právu nedělitelný a nezcizitelný majetkový soubor, obvykle děděný nejstarším synem majitele. Toto ustavení založil pro potomstvo svého bratra Jana Josefa. V roce 1682 se v Mladé Vožici usídlili Židé. Původně se sem nesměli stěhovat. To se změnilo až po převzetí panství arcibiskupem Františkem Ferdinandem Küenburgem, kdy se tu mohli usadit čtyři rodiny. Židovská obec se zde slušně rozrůstala, a tak v roce 1890 zde bylo již 34 rodin, celkem 160 občanů. Téměř všichni se zabývali obchodem.

V roce 1690 dal František Ferdinand Küenburg svolení ke stavbě nové fary, která vznikla místo původní, dřevěné. Farská zahrada byla zřízena až téměř o sto let později, v roce 1786 a hospodářské budovy až 1837.

Bouřlivý rok zažili na Mladovožicku v roce 1738. Tehdy došlo ke změně robotního patentu, z čehož vyplývalo, že vrchnost si v podstatě mohla dělat s poddanými co chtěla. Napomáhalo tomu i to, že formulace v patentu byly velice vágní, a tak si je

vrchnost vykládala po svém, stejně jako poddaní. Pochopitelně, že vrchnost byla mocnější. A tak, když byla v červenci na Sedlčansku a Podblanicku vyhlášena tato změna, mysleli si poddaní, že v době žní nemají zvýšenou robotu, jak tomu bylo dříve. Odmítali ji, ale vrchnost je do toho naopak tlačila. Všechno nakonec vyústilo ve vzpuru. Jejím potlačením byl na Mladovožicku pověřen hrabě Kaiserstein. Z pražské posádky byly uvolněny dvě setniny a 7. srpna již byly v Mladé Vožici. Mladá Vožice byla úmyslně vybrána jako první město, v němž bude odpor zlomen, neboť na zdejším panství vlastně vzpoura začala. Ještě před komisionálním jednáním vojsko zakročilo proti nebezpečnému chování jedné rychty, která patřila k vožickému panství. Poddaní z miličínské rychty se srotili, vyhnali správce ze zámku, u Záhoří zbili panské dráby a potom, ozbrojeni velkými obušky, táhli k Mladé Vožici, kde se nedaleko města utábořili. Když přišli vojáci, tak opět odešli.

Situace na Mladovožicku byla velice vážná. Povstání hrozilo v celém kraji, neboť celé okolí vidělo ve Vožických vzor. Jednání hraběte Kaisersteina, i když měl za sebou vojsko, nebylo snadné. Nakonec se 9. srpna v Mladé Vožici konala komise, kam byli jednotlivě předvoláni i poddaní, aby se nemohli schovávat za ostatní. Vojsko stálo jako záloha za zámkem. Ke srážce ale stejně došlo. Poddaný Houdek z Lažan trval při výslechu na svém, že chce robotovat o žních jenom tři dny, stejně tak jako Hrubeš. Oba byli zatčeni. Od ostatních vzbouřenců byl slib poslušnosti vynucen, vždyť za zámkem stále bylo vojsko. Po zneškodnění ohniska povstání odešel Kaiserstein porazit i poddané na okolních panstvích. Komise se konaly i v následujících dnech, 11. srpna pro poddané v Neustupově, 12. srpna v Červeném Záhoří a potom opět v Mladé Vožici, tentokrát ale pro poddané z panství Jankov, Načeradec, Líšno a Vyšetice. Pro výstrahu byla jedna setnina ještě po nějakou dobu ponechána v Mladé Vožici, druhá odešla sjednat pořádek do Votic. V roce 1760, dne 25. srpna, se v Mladé Vožici narodil František Štěpán Ludvík Žižka, rytíř z Trocnova. Jeho otec byl velitelem mladovožické posádky,

kmotrem mu byl sám císař František, manžel Marie Terezie. Významnou událostí pro Mladou Vožici bylo v roce 1788 vybudování nové školy. Stávající byla v té době již nevyhovující, a tak za přispění téměř všech občanů města, se mohlo 13. října konat slavnostní otevření nové budovy, kterého se také zúčastnila komtesa Marie Tereza z Künburgu. Řídícím učitelem se stal Karel Šaurek a učiteli byli Josef Čech, Josef Livering, František Heršman, Josef Černý, Václav Rosol, Tomáš Strnad a Václav Volf.

V roce 1790 došlo k obnově a rozšíření kostela sv. Martina. Byla zbudována nová kazatelna. Za přispění patronky kostela komtesy Marie Terezy z Künburgu byl rozšířen i mobiliář. Byly zakoupeny ornát, dalmatily a pluviál. V zařízení kostela byl vylepšen presbytář, rozšířen kůr, instalovány nové lavice a sochy. Na tomto díle se velkou měrou podílel pan Matyáš Horký. V roce 1794 byla přestavba dokončena a 21. září byl za přítomnosti hlavního patrona, hraběte Františka z Künburgu slavnostní obřad. Kostel se doplňoval ještě několik let, např. v roce 1800 byly pořízeny nové varhany, v roce 1809 byly obnoveny obrazy na postranních oltářích a o rok později nová monstrance, obrazy nové křížové cesty a nový kalich.

V říjnu 1866 se do Mladé Vožice dostala cholera. Podle matriky zemřelých na ni umřelo od 15. srpna do 3. listopadu 45 lidí a v Bělči 30. Umírali staří i mladí, denně tak tři až čtyři osoby.

V letech 1869 až 1871 byla postavena další školní budova, která měla tři třídy. Brzy se ale zjistilo, že její kapacita nepostačuje, proto již v letech 1876 až 1877 byl zakoupen přilehlý domek a za pomoci občanů byla škola rozšířena na pět tříd. Základní kámen, do něhož byla uložena památní listina, byl položen 25. května 1876. Dokončena a slavnostně vysvěcena byla 9. září 1877. Náklady na ni činily přes 30 000-, K. Již časně ráno oznamovala střelba z hmoždířů připravovanou slavnost. Z domů vlály prapory a ze všech stran se na náměstí hrnuli lidé. Byla tam školní mládež, řemeslnické spolky se svými prapory. Slavnosti se zúčastnil i c. k. místodržitelství rada a okresní hejtman tábořský Jan Bradáč.

Velká pohroma postihla Mladovožicko, stejně jako velkou část Čech, z 25. na 26. května roku 1872. V tyto dny se strhly silné bouřky, které postupně vyvolaly velké povodně. Tehdy přišlo o život 240 lidí a škody, které následovaly, byly ve výši 8 885 450 rakouských zlatých. Po celé zemi se dělaly sbírky, které měly alespoň trochu ulehčit trápení lidí. V Mladé Vožici se vybralo 400 zlatých.

V roce 1874 došlo hned k několika událostem, které byly zaznamenány ve farní kronice. Za prvé, chrám sv. Martina spolu s farou byly povýšeny na všechny časy na děkanství. Za druhé, byla zahájena oprava kaple Nanebevzetí Panny Marie na Hradě a na závěr byl zřízen městský vodovod. Ke stávajícímu, který vedl přes zahradu a využíval jej majitel panství hrabě Karel Küenburg, byla vybudována přípojka, která vedla přes děkanskou zahradu a dvůr do města na Pondělek, kde byla zřízena nová kašna. Kašna byla také postavena před novou školou. Kdo z obyvatel měl zájem, mohl se na vodovod napojit.

Ani rok 1875 nebyl pro Vožické příliš vlídný. 24. června bylo veliké krupobití, které během čtvrt hodiny zničilo téměř celou úrodu. O pár dnů později, 27. června, přišly opět bouře. Tehdy uhodil blesk do kaple na Hradě a spálil široký zlacený rám oltářního obrazu P. Marie. 3. července způsobila bouře povodeň, čímž byl zničen celý mlýn. Obyvatelé sice přispěchali postiženým na pomoc, ale podařilo se jim zachránit jen jejich holé životy. Mlýn se do základů sesypal.

V roce 1875 bylo v Mladé Vožici 284 domů a v Pavlově 16. Obyvatel zde bylo 2190. V Mladé Vožici v té době byly c. k. okresní soud, c. k. berní úřad, obecní úřad, c. k. notářství, c. k. četnictvo, c. k. finanční stráž, hřebčínská stanice, vrchnostenský důchodový úřad, občanská záložna, svaz dobrovolných hasičů, c. k. pošta a telegrafní stanice, okresní výbor, lékárna, doktor medicíny a chirurgie, ranhojič, pivovar a vinopalna.

Veliká slavnost se v Mladé Vožici konala 8. září 1877. V tento den světil děkan v chrámu Páně prapor dobrovolných hasičů. Slavnosti se zúčastnili mladovožičtí, pacovští a táborští

hasiči. Po mši následovala slavnostní hostina v hostinci pana Matěje Rosola. Tím ale vše neskončilo. Odpoledne s obrovským krupobitím velikosti vlašského ořechu, které zničilo celou předvedli hasiči před zraky stovek lidí na náměstí cvičení.

Podle zápisů z farní kroniky v následujících letech museli Mladovožičtí čelit dalším živelným pohromám. 9. června 1879 byly tak silné deště, že způsobily rozsáhlé povodně, které smetly vše z luk, ležících u potoka. Další pohroma, tentokrát zimní, následovala v dalším roce, kdy v květnu byly takové mrazy, že všechny již kvetoucí stromy pomrzly. V srpnu 1881 přišla opět povodeň úrodu. Úroda nestála za nic ani v následujícím roce. Deštivo, chladno a větrno bylo od července do září, takže velká část úrody nemohla být sklizena a zůstala na poli. Škoda byla o to větší, protože všichni počítali s úrodou dobrou. V tomto roce cena obilí velice vzrostla.

V roce 1882 se začalo v kostele sv. Martina se stavbou nového oltáře Panny Marie Lurdské. Na toto dílo bylo od věřících vybráno 500 zlatých. Slavnostní svěcení bylo provedeno 7. ledna 1883. Socha byla nesena městem v průvodu 4000 věřících. V následujícím roce došlo k obnově kostelní kaple sv. Barbory, která v té době byla již velice zanedbaná.

A nyní se podívejme na historii Mladé Vožice v několika datech:

r. 1862 vzniká pod vedením vlasteneckého učitele Čeňka Sedmíka zpěvácký spolek „Vlastimil“. V té době působil ve Vožici i Čtenářský spolek, který později zanikl;

r. 1865 Karel Černay zakládá Spolek divadelních ochotníků, který v té době má 22 členů;

r. 1875 devět občanů Mladé Vožice založilo Sbor dobrovolných hasičů, který v té době měl 52 činných členů a 47 přispívajících;

r. 1876 vznikl Klub vožických a vůkolních akademiků, který šířil v kraji duševní vzdělání. Hlavní péči věnoval znovuzřízení knihovny po zaniklém čtenářském kroužku a

pořádání divadelních představení;
r. 1884 začal vycházet časopis „Vožičan“ a mládež si vydávala svůj ručně psaný časopis „Potěr“;
r. 1885 Josef Stibor a Matěj Vojta založili tělovýchovnou jednotu SOKOL, v níž bylo zapojeno 50 členů;
r. 1890 řádila na Mladovožicku chřipková epidemie;
r. 1892 bylo založeno Družstvo pro postavení spolkového domu;
r. 1893 (15. října) byl otevřen 1. ročník měšťanské školy, která byla prozatímně umístěna v budově obecné školy. Prozatímním ředitelem byl Jan Hampl, učitelem Karel Vaněk a náboženství vyučoval kaplan Václav Tůma;
r. 1894 byl svěcen prapor Jednoty živnostenské;
r. 1895 (21. ledna) byl ustaven k vyučování náboženství na školách obecných a měšťanských samostatný katecheta s platem 700 zlatých. Byl jím Jan Jirsa;
r. 1895 byl svěcen prapor veteránů. Kmotrou byla hraběnka Karolína z Kuenburgu;
r. 1896 byla zavedena tzv. segnestrace (navrácení) při panství mladovožickém. Segnostrem se stal hrabě Leopold Kuenburg, bratr uživatele panství hraběte Vincence. Dluhů zde bylo ve výši 840 tisíc zlatých;
r. 1898 byla z dobrovolných příspěvků nákladem 203 zlatých opravena na Hradě křížová cesta;
r. 1898 založil Václav Princ nadaci na Svatováclavskou pouť;
r. 1898 (28. září) byla na náměstí vysvěcena nově postavená socha sv. Václava;
v druhé polovině 19. století vznikl spolek vojenských vysloužilců z válek v roce 1866;
na začátku 20. století byly založeny podpůrný spolek živnostníků „Berla“ a Okrášlovací spolek, který se staral o parky a vycházkové cesty;
r. 1903 (19. července) se na večer od západní strany přihnalo k Mladé Vožici hrozné krupobití, jaké dobrých 60 let lidé nepamatovali. Kroupy vážily až 1/2 kg a ničily vše, co bylo venku. Po deseti minutách nezbyl na polích jediný klas. Mnohdy se ani nedalo poznat, co tam vlastně bylo zaseto. Obdobné škody byly na ovocných stromech a v lesích. Okna domů byla

vytlučena, tašky na střechách rozmláceny. Následkem toho byla v příštím období veliká bída. V mladovožickém okrese zůstaly částečně ušetřeny pouze tři osady (Kamberk, Vyšetice a Vrcholovice). Mnohé rodiny, aby unikly bídě, prodaly to, co jim zbylo a odstěhovaly se do Ameriky;

r. 1904 i nadále pokračovaly škody. Tentokrát naopak bylo zase veliké sucho, nezapršelo od jara až do podzimu. Potoky a říčky byly vyprahlé. V tomto roce např. nebyly téměř žádné brambory;

r. 1904 došlo k opravě zvonice. Oprava stála 3032,45 korun;

r. 1910 byl abnormálně mokrá a naopak r. 1911 byl abnormálně suchý;

r. 1912 byl velice mokrá a chladný. Pro deštivé počasí obilí nešlo sklídit, stejně jako otavy a brambory;

r. 1912 (20. prosince) bylo odhlasováno, že se začne stavět nová škola. Se stavbou se začalo začátkem června roku 1913. Dokončena byla v srpnu 1914 a slavnostně vysvěcena 20. září 1914 tak, aby mohl být zahájen školní rok 1914/15;

r. 1913 (13. – 17. září) se konaly v okolí Mladé Vožice veliké vojenské manévry, pod vedením následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este. Zúčastnilo se jich 100 000 vojáků všech zbraní. V neděli, 14. v poledne, nastal válečný stav. Nad Vožicí létala letadla a směrem k Janovu a Bostovu prošlo mnoho vojska. Těžká děla střílela od Pospíšilova, nyní Žahourova mlýna přes kopec až k Chotovinám. Lidé se dívali jak vypadá válka. Nikdo v tu chvíli netušil, že za rok se tato „podívaná“ stane skutečností;

r. 1914 (27. – 30. dubna a 1. května) byly v Mladé Vožici městské volby. Utkaly se zde dvě strany: pokroková a křesťanská. První výsledky byly cca 199 hlasů pro pokrokovou stranu, proti cca 120 hlasům strany křesťanské. Tento výsledek vyburcoval křesťanskou stranu natolik, že nakonec se jí podařilo vše změnit ve svůj prospěch. Již při volbě do II. sboru byl poměr šest křesťanů ku dvěma pokrokářům a při volbě I. sboru dokonce již 10 pokrokářů ku 14 křesťanům.

Okolní osady

Bendovo Záhoří

se nachází 3 km jižně od Mladé Vožice. Kdysi zde snad bývalo vladycké sídlo. V souvislosti s kostelem je zmiňován Sulek ze Záhoří.

Blanice

Leží nad řekou Blanicí, asi 3 km jihozápadně od Mladé Vožice. Od roku 1318 ji vlastnil Zdeslav z Blanice. V tu dobu část vsi držel Jan Kozel z Blanice, po němž se jí potom říkalo Kozlova. V roce 1623 byla Blanice přikoupena k panství chýnovskému.

Je v ní prastarý filiální gotický kostel sv. Václava. V roce 1906, při jeho opravě, byly uvnitř i vně kostela objeveny vzácné fresky (asi z 15. stol.), a to hlavně na vnější straně presbyteria.

Chocov

– obecně zvaný Kočov byl v 15. století vladyckým sídlem, kde od roku 1402 byli Jindřich a Vikéř z Chocova. Po tomto rodu měl od roku 1454 Chocov v držení Chval z Pohnaní. Kolem roku 1460 ves náležela ke statku Hlohovu a v roce 1545 celá ves i

poplužní dvůr ke Kamberku, s nímž byla později, roku 1700, přikoupena k panství mladovožickému. V roce 1785 byl dvůr rozprodán poddaným.

Janov

je pravděpodobně, podle podoby vesnice, nejstarší osadou na Vožicku. Její jméno je ale z doby pozdější. Na dávné osídlení z doby předhistorické ukazuje západně od vsi nejen staré hradiště, zvané Kozí hrad, ale také tři pohanské hroby objevené v roce 1866 K. R. Neudörflem.

První zmínka o vsi je z roku 1318, kdy byla příslušenstvím vožického statku. Část vsi nejprve patřila k Šelmb[]erku, později, stejně jako ostatní vesnice v kraji, Mladé Vožici.

Filiální kostel Všech svatých byl ve 14. století farním a faráře k němu dosazoval (1360 a 1369) sám císař Karel IV. Roku 1397 založil v kostele Aleš z Ryzemburka s chotí Eliškou nový oltář Panny Marie a Sv. kříže. Za to byl kaplan povinen sloužit čtyři mše, z nichž jedna byla vždy na hradě Šelmberku. Časem fara zanikla a kostel byl znovu, v roce 1726, postaven.

V Janově se narodil i slavný předchůdce Jana Husa, Matěj z Janova, který theologické studium absolvoval v Paříži, proto byl také zván „Mistrem pařížským“.

Mezi jeho největší dílo patří *Pravidla Starého a Nového zákona*.

Kouty (Horní a Dolní)

jsou prvně zmiňovány v roce 1318, kdy byl obžalován Jaroslav Kouta ze Staniměřic, že Vilému z Vožice vylovil rybník a že v Janově mu vzal koně a oblečení. Později byl majitelem poplužního dvora vladyka Olbram z Kúta, který ho v roce 1394 věnoval manželce Jitce. V 16. století byly v obou vsích dědičné statky. Nejprve, od roku 1523 patřily Janu a Matoušovi z Hořejších Koutů. Od roku 1550 vlastnil dvůr Prokop Malek a mlýn Štěpán z Chotěboře. Oba uvedený majetek zdělili po svých ženách.

Později obě vsi patřily k panství šelmerskému a od roku 1586

k Mladé Vožici.

Krchova Lomná

leží nad horním tokem potůčku, který se nedaleko vlévá do řeky Blanice. Podle něj zřejmě má i své jméno, protože vyvěra l v kamenném lomu. Nachází se 2,5 km na jih od Mladé Vožice. Odedávna se jednalo o ves, v níž byli pouze svobodní lidé, nebyli zde poddaní. V roce 1550 ji měl v držení Matěj Krchův (pravděpodobně od jmenného tvaru krch – levák), podle něj dostala i své jméno.

Mezi nejznámější rodáky se počítá Václav Krch (1853 – 1935), profesor Kamenické a sochařské školy v Hořicích v Podkrkonoší, jenž v Mladé Vožici v roce 1912 založil ze svých sbírek národopisné muzeum, zvané Krchovo. Nyní je to Památník Mladovožicka, jenž je zaměřen hlavně na vožického rodáka, českého historika Augusta Sedláčka a na akademického malíře, zasloužilého umělce Otta Bubeníčka.

Noskov

je prvně zmiňován rokem 1250, kdy byl v majetku Domoslava. Dalšími jeho majiteli byli: v roce 1381 Přibík, od roku 1404 Bušek z Noskova a dále Mrakešové z Noskova.

V roce 1518 byl pro nedodržení smlouvy žalován Jan z Křekovic na Šebířově, který prodal Noskov za osm set kop gr. českých Lévovi Malovci z Libějovic. V letech 1543 – 1850 ves příslušela k mladovožickému panství. V roce 1740 byla Františkem z Künburgu připsána ves s desátkou, štolou a všemi požitky mladovožické faře.

Pavlov

byl původně Pavlova hora, která byla někdy před rokem 1318 prodána Přibyslavem ze Šelmberka Vilémovi z Vožice. Ves zde byla založena až v roce 1821 a nyní je předměstím Mladé Vožice.

Radvanov

kdysi býval rozdělen na drobné vladycké statky. Pocházel odtud

Litvín z Radvanova, jenž v roce 1448 pomáhal Jiřímu z Poděbrad při oblehání Prahy. V roce 1519 nechali Jan z Paběnic na Voračicích, Václav Přech z Olbramovic na Podolí a Albrecht z Milhostic na Křtěnovicích předvolat Jana Běloucha z Radvanova před soud, protože naváděl k neposlušnosti jejich rychtáře v Elbančicích.

Z drobných vladyckých rodů, které vlastnily Radvanov, vzešlo i několik šlechtických rodů: Jenšíkové z Radvanova, Pravětičtí z Radvanova, Zmyslovští a Ústojovci z Radvanova a Kocourovští z Radvanova.

Před rokem 1552 příslušela ves i s poplužným dvorem k Polánce.

Staniměřice

jsou rovněž prvně uvedeny v roce 1318, již zmiňovanou pří mezi Jaroslavem Koutou ze Staniměřic a Vilémem z Vožice.

Od 14. století patřila ves k panství šelmberskému, s nímž byla v roce 1586 přikoupena k Mladé Vožici. Po třicetileté válce, jak je zaznamenáno v knihách, zde hospodařili tři mladovožičtí poddaní. Půda tu byla velice špatná, a tak šanci na přežití měli pouze tehdy, když si vzájemně pomáhali.

Za zmínku stojí i to, že ve staniměřickém lese nad Janovem je několik hrobů, v nichž jsou pochováni francouzští vojáci, kteří zde padli za napoleonských válek.

Stará Vožice

od nepaměti se v ní dolo valo stříbro. Největší rozmach těžby zde byl v 16. a 17. století.

Za zbytek hornické osady je považována samota Výlevy. Místo, kde žili, bylo časem horníkům malé, a tak vznikla Mladá Vožice. Jejimi majiteli byli: Jenšíkové z Radvanova, Voračičtí z Paběnic a Eggenberkové.

